

PREDLOG

Zakon o potvrđivanju Opcionog protokola uz Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Član 1

Potvrđuje se Opcioni protokol uz Međunarodni Pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima potpisan 25.februara 2012.godine u Ženevi, u originalu na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku.

Član 2

Tekst Opcionog protokola iz člana 1 ovog zakona, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

OPTIONAL PROTOCOL TO THE INTERNATIONAL COVENANT ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS

Preamble

The States Parties to the present Protocol,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Noting that the Universal Declaration of Human Rights proclaims that all human beings are born free and equal in dignity and rights and that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status,

Recalling that the Universal Declaration of Human Rights and the International Covenants on Human Rights recognize that the ideal of free human beings enjoying freedom from fear and want can only be achieved if conditions are created whereby everyone may enjoy civil, cultural, economic, political and social rights,

Reaffirming the universality, indivisibility, interdependence and interrelatedness of all human rights and fundamental freedoms,

Recalling that each State Party to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (hereinafter referred to as the Covenant) undertakes to take steps, individually and through international assistance and cooperation, especially economic and technical, to the maximum of its available resources, with a view to achieving progressively the full realization of the rights recognized in the Covenant by all appropriate means, including particularly the adoption of legislative measures,

Considering that, in order further to achieve the purposes of the Covenant and the implementation of its provisions, it would be appropriate to enable the Committee on Economic, Social and Cultural Rights (hereinafter referred to as the Committee) to carry out the functions provided for in the present Protocol,

Have agreed as follows:

Article 1

Competence of the Committee to receive and consider communications

1. A State Party to the Covenant that becomes a Party to the present Protocol recognizes the competence of the Committee to receive and consider

communications as provided for by the provisions of the present Protocol.

2. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party to the Covenant which is not a Party to the present Protocol.

Article 2

Communications

Communications may be submitted by or on behalf of individuals or groups of individuals, under the jurisdiction of a State Party, claiming to be victims of a violation of any of the economic, social and cultural rights set forth in the Covenant by that State Party. Where a communication is submitted on behalf of individuals or groups of individuals, this shall be with their consent unless the author can justify acting on their behalf without such consent.

Article 3

Admissibility

1. The Committee shall not consider a communication unless it has ascertained that all available domestic remedies have been exhausted. This shall not be the rule where the application of such remedies is unreasonably prolonged.

2. The Committee shall declare a communication inadmissible when:

(a) It is not submitted within one year after the exhaustion of domestic remedies, except in cases where the author can demonstrate that it had not been possible to submit the communication within that time limit;

(b) The facts that are the subject of the communication occurred prior to the entry into force of the present Protocol for the State Party concerned unless those facts continued after that date;

- (c) The same matter has already been examined by the Committee or has been or is being examined under another procedure of international investigation or settlement;
- (d) It is incompatible with the provisions of the Covenant;
- (e) It is manifestly ill-founded, not sufficiently substantiated or exclusively based on reports disseminated by mass media;
- (f) It is an abuse of the right to submit a communication; or when
- (g) It is anonymous or not in writing.

Article 4

Communications not revealing a clear disadvantage

The Committee may, if necessary, decline to consider a communication where it does not reveal that the author has suffered a clear disadvantage, unless the Committee considers that the communication raises a serious issue of general importance.

Article 5

Interim measures

1. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party take such interim measures as may be necessary in exceptional circumstances to avoid possible irreparable damage to the victim or victims of the alleged violations.
2. Where the Committee exercises its discretion under paragraph 1 of the present article, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

Article 6

Transmission of the communication

1. Unless the Committee considers a communication inadmissible without reference to the State Party concerned, the Committee shall bring any communication submitted to it under the present Protocol confidentially to the attention of the State Party concerned.
2. Within six months, the receiving State Party shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been provided by that State Party.

Article 7

Friendly settlement

1. The Committee shall make available its good offices to the parties concerned with a view to reaching a friendly settlement of the matter on the basis of the respect for the obligations set forth in the Covenant.
2. An agreement on a friendly settlement closes consideration of the communication under the present Protocol.

Article 8

Examination of communications

1. The Committee shall examine communications received under article 2 of the present Protocol in the light of all documentation submitted to it, provided that this documentation is transmitted to the parties concerned.
2. The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol. .
3. When examining a communication under the present Protocol, the Committee may consult, as appropriate, relevant documentation emanating

from other United Nations bodies, specialized agencies, funds, programmes and mechanisms, and other international organizations, including from regional human rights systems, and any observations or comments by the State Party concerned.

4. When examining communications under the present Protocol, the Committee shall consider the reasonableness of the steps taken by the State Party in accordance with part II of the Covenant. In doing so, the Committee shall bear in mind that the State Party may adopt a range of possible policy measures for the implementation of the rights set forth in the Covenant.

Article 9

Follow-up to the views of the Committee

1. After examining a communication, the Committee shall transmit its views on the communication, together with its recommendations, if any, to the parties concerned.

2. The State Party shall give due consideration to the views of the Committee, together with its recommendations, if any, and shall submit to the Committee, within six months, a written response, including information any action taken in the light of the views and recommendations of the Committee.

3. The Committee may invite the State Party to submit further information about any measures the State Party has taken in response to its views or recommendations, if any, including as deemed appropriate by the Committee, in the State Party's subsequent reports under articles 16 and 17 of the Covenant.

Article 10

Inter-State communications

1. A State Party to the present Protocol may at any time declare under the present article that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications to the effect that a State Party claims that another State Party is not fulfilling its obligations under the Covenant.

Communications under the present article may be received and considered only if submitted by a State Party that has made a declaration recognizing in regard to itself the competence of the Committee. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party which has not made such a declaration. Communications received under the present article shall be dealt with in accordance with the following procedure:

(a) If a State Party to the present Protocol considers that another State Party is not fulfilling its obligations under the Covenant, it may, by written communication, bring the matter to the attention of that State Party. The State Party may also inform the Committee of the matter. Within three months after the receipt of the communication the receiving State shall afford the State that sent the communication an explanation, or any other statement in writing clarifying the matter, which should include, to the extent possible and pertinent, reference to domestic procedures and remedies taken, pending or available in the matter;

(b) If the matter is not settled to the satisfaction of both States Parties concerned within six months after the receipt by the receiving State of the initial communication, either State shall have the right to refer the matter to the Committee, by notice given to the Committee and to the other State;

(c) The Committee shall deal with a matter referred to it only after it has ascertained that all available domestic remedies have been invoked and exhausted in the matter. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged;

(d) Subject to the provisions of subparagraph (c) of the present paragraph the Committee shall make available its good offices to the States Parties concerned with a view to a friendly solution of the matter on the basis of the respect for the obligations set forth in the Covenant;

(e) The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present article;

(f) In any matter referred to it in accordance with subparagraph (b) of the present paragraph, the Committee may call upon the States Parties concerned, referred to in subparagraph (b), to supply any relevant information;

(g) The States Parties concerned, referred to in subparagraph (b) of the present paragraph, shall have the right to be represented when the matter is being considered by the Committee and to make submissions orally and/or in writing;

(h) The Committee shall, with all due expediency after the date of receipt of notice under subparagraph (b) of the present paragraph, submit a report, as follows:

(i) If a solution within the terms of subparagraph (d) of the present paragraph is reached, the Committee shall confine its report to a brief statement of the facts and of the solution reached;

(ii) If a solution within the terms of subparagraph (d) is not reached, the Committee shall, in its report, set forth the relevant facts concerning

the issue between the States Parties concerned. The written submissions and record of the oral submissions made by the States Parties concerned shall be attached to the report. The Committee may also communicate only to the States Parties concerned any views that it may consider relevant to the issue between them.

In every matter, the report shall be communicated to the States Parties concerned.

2. A declaration under paragraph 1 of the present article shall be deposited by the States Parties with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the other States Parties. A declaration may be withdrawn at any time by notification to the Secretary-General. Such a withdrawal shall not prejudice the consideration of any matter that is the subject of a communication already transmitted under the present article; no further communication by any State Party shall be received under the present article after the notification of withdrawal of the declaration has been received by the Secretary-General, unless the State Party concerned has made a new declaration.

Article 11

Inquiry procedure

1. A State Party to the present Protocol may at any time declare that it recognizes the competence of the Committee provided for under the present article.

2. If the Committee receives reliable information indicating grave or systematic violations by a State Party of any of the economic, social and cultural rights set forth in the Covenant, the Committee shall invite that State

Party to cooperate in the examination of the information and to this end to submit observations with regard to the information concerned.

3. Taking into account any observations that may have been submitted by the State Party concerned as well as any other reliable information available to it, the Committee may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to the Committee. Where warranted and with the consent of the State Party, the inquiry may include a visit to its territory.

4. Such an inquiry shall be conducted confidentially and the cooperation of the State Party shall be sought at all stages of the proceedings.

5. After examining the findings of such an inquiry, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments and recommendations.

6. The State Party concerned shall, within six months of receiving the findings, comments and recommendations transmitted by the Committee, submit its observations to the Committee.

7. After such proceedings have been completed with regard to an inquiry made in accordance with paragraph 2 of the present article, the Committee may, after consultations with the State Party concerned, decide to include a summary account of the results of the proceedings in its annual report provided for in article 15 of the present Protocol.

8. Any State Party having made a declaration in accordance with paragraph 1 of the present article may, at any time, withdraw this declaration by notification to the Secretary-General.

Article 12

Follow-up to the inquiry procedure

1. The Committee may invite the State Party concerned to include in its report under articles 16 and 17 of the Covenant details of any measures taken in response to an inquiry conducted under article 11 of the present Protocol.
2. The Committee may, if necessary, after the end of the period of six months referred to in article 11, paragraph 6, invite the State Party concerned to inform it of the measures taken in response to such an inquiry.

Article 13

Protection measures

A State Party shall take all appropriate measures to ensure that individuals under its jurisdiction are not subjected to any form of ill-treatment or intimidation as a consequence of communicating with the Committee pursuant to the present Protocol.

Article 14

International assistance and cooperation

1. The Committee shall transmit, as it may consider appropriate, and with the consent of the State Party concerned, to United Nations specialized agencies, funds and programmes and other competent bodies, its views or recommendations concerning communications and inquiries that indicate a need for technical advice or assistance, along with the State Party's observations and suggestions, if any, on these views or recommendations.
2. The Committee may also bring to the attention of such bodies, with the consent of the State Party concerned, any matter arising out of communications considered under the present Protocol which may assist them in deciding, each

within its field of competence, on the advisability of international measures likely to contribute to assisting States Parties in achieving progress in implementation of the rights recognized in the Covenant.

3. A trust fund shall be established in accordance with the relevant procedures of the General Assembly, to be administered in accordance with the financial regulations and rules of the United Nations, with a view to providing expert and technical assistance to States Parties, with the consent of the State Party concerned, for the enhanced implementation of the rights contained in the Covenant, thus contributing to building national capacities in the area of economic, social and cultural rights in the context of the present Protocol.

4. The provisions of the present article are without prejudice to the obligations of each State Party to fulfil its obligations under the Covenant.

Article 15

Annual report

The Committee shall include in its annual report a summary of its activities under the present Protocol.

Article 16

Dissemination and information

Each State Party undertakes to make widely known and to disseminate the Covenant and the present Protocol and to facilitate access to information about the views and recommendations of the Committee, in particular, on matters involving that State Party, and to do so in accessible formats for persons with disabilities.

Article 17

Signature, ratification and accession

1. The present Protocol is open for signature by any State that has signed, ratified or acceded to the Covenant.
2. The present Protocol is subject to ratification by any State that has ratified or acceded to the Covenant. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. The present Protocol shall be open to accession by any State that has ratified or acceded to the Covenant.
4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 18

Entry into force

1. The present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying or acceding to the present Protocol, after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession, the Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit of its instrument of ratification or accession.

Article 19

Amendments

1. Any State Party may propose an amendment to the present Protocol and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall communicate any proposed amendments to States Parties, with a

request to be notified whether they favour a meeting of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a meeting, the Secretary-General shall convene the meeting under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.

Article 20

Denunciation

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation shall take effect six months after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Denunciation shall be without prejudice to the continued application of the provisions of the present Protocol to any communication submitted under articles 2 and 10 or to any procedure initiated under article 11 before the effective date of denunciation.

Article 21

Notification by the Secretary-General

The Secretary-General of the United Nations shall notify all States referred to in article 26, paragraph 1, of the Covenant of the following particulars:

(a) Signatures, ratifications and accessions under the present Protocol;

(b) The date of entry into force of the present Protocol and of any amendment under article 19;

(c) Any denunciation under article 20.

Article 22

Official languages

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States referred to in article 26 of the Covenant.

OPCIONI PROTOKOL UZ MEDJUNARODNI PAKT O EKONOMSKIM, SOCIJALNIM I KULTURNIM PRAVIMA

Preambula

Države ugovornice ovog Protokola,

Smatrajuci da je, u skladu sa principima proklamovanim u Povelji Ujedinjenih nacija, priznavanje urođenog dostojanstva i jednakih i neotuđivih prava svih članova ljudske porodice temelj slobode, pravde i mira u svijetu,

konstatujuci da Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima proglašava da se sva ljudska bića rađaju slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima, i da svako ima pravo na sva prava i slobode sadržane u njima, bez razlika bilo koje vrste, kao što su rasa, boja kože, pol, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status,

podsjecajuci da Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima i Međunarodni paktovi o ljudskim pravima priznaju da se ideal slobodnog ljudskog bića koje uživa slobodu od straha i bijede, može postići samo ako se stvore uslovi u kojima svako može da uživa građanska, kulturna, ekonomska, politička i socijalna prava,

potvrđujuci univerzalnost, nedjeljivost, međuzavisnost i povezanost svih ljudskih prava i osnovnih sloboda,

podsjecajuci da se svaka država članica Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (u daljem tekstu: Pakt) obavezuje da preduzme korake, individualno i putem međunarodne pomoći i saradnje, posebno ekonomske i tehničke, do maksimuma svojih raspoloživih resursa, sa ciljem postepenog postizanja potpune realizacije prava priznatih u Paktu svim odgovarajućim sredstvima, uključujući naročito i usvajanje zakonodavnih mjera,

imajuci u vidu da bi, u cilju daljeg postizanja ciljeva Pakta i implementacije njegovih odredbi, bilo prikladno omogućiti Komitetu za ekonomska, socijalna i kulturna prava (u daljem tekstu: Komitet), da vrši funkcije predviđene ovim protokolom,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Nadležnost Komiteta da prima i razmatra podneske

Član 1

1. Država potpisnica Pakta koja postane članica sadašnjeg Protokola priznaje nadležnost Komiteta da prima i razmatra podneske kao što je propisano odredbama ovog Protokola.

2. Nijedan podnesak neće biti primljen od strane Komiteta ako je u pitanju država potpisnica Pakta koja nije članica ovog Protokola.

Podnesci

Član 2

Podnesci se mogu podnijeti od strane ili u ime pojedinaca ili grupe pojedinaca pod jurisdikcijom države ugovornice, tvrdeći da su žrtve kršenja bilo kog od ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, postavljenih dalje u Paktu od strane te države ugovornice. Kada se podnesak podnosi u ime pojedinaca ili grupe pojedinaca, to će biti sa njihovim pristankom osim ukoliko autor može da opravda djelovanje u njihovo ime bez takve saglasnosti.

Prihvatljivost

Član 3

1. Komitet neće razmatrati podnesak ukoliko ne konstatuje da su svi raspoloživi domaći pravni lijekovi iscrpljeni. Ovo neće biti pravilo, gdje je primjena tih lijekova nerazumno produžena.

2. Komitet će proglašiti podnesak neprihvatljivim kada:

- (a) se ne podnese u roku od jedne godine nakon iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova, osim u slučajevima u kojima podnosilac može da dokaže da nije bio u mogućnosti da dostavi podnesak u okviru tog roka ;
- (b) činjenice koje su predmet podneska su se dogodile prije stupanja na snagu ovog Protokola za države potpisnice osim ako su te činjenice nastavljene poslije tog datuma;
- (c) isti slučaj je već ispitan od strane Komiteta ili je bio ili se razmatra u drugom postupku međunarodne istrage ili poravnanja;
- (d) je nespojiv sa odredbama Pakta;
- (e) je očigledno neosnovan, nedovoljno potkrijepljen ili isključivo zasnovan na osnovu izvještaja rasprostranjenih u masovnim medijima;
- (f) je zloupotreba prava na podnošenje podneska ili kada
- (g) je anoniman ili nije u pismenoj formi.

Podnesak ne otkriva jasan nepovoljan položaj

Član 4

Komitete može, ako je potrebno, da odbije da razmotri podnesak gdje se ne otkriva da je podnosilac pretrpio jasan nepovoljan položaj, osim ako Komitet smatra da podnesak predstavlja ozbiljno pitanje od opšteg značaja.

Privremene mjere

Član 5

1. U bilo kom trenutku nakon prijema podneska i prije nego što je određivanje o meritumu postignuto, Komitet može da dostavi državi ugovornici na hitno razmatranje zahtjev da država potpisnica preduzme takve privremene mjere koje mogu biti neophodne u izuzetnim okolnostima da se izbjegnu moguće nepopravljive štete nanesene žrtvi ili žrtvama navodnih kršenja.

2. Gdje Komitet ostvaruje svoje diskreciono pravo iz stava 1 ovog člana, ovo ne implicira odlučivanje o dopustivosti ili o meritumu podneska.

Prenos podneska

Član 6

1. Osim ako Komitet smatra neprihvatljivim podnesak bez pozivanja na državu potpisnicu, Komitet će odlučiti o bilo kojem dostavljenom podnesku na osnovu Protokola povjerljivo i u skladu sa interesima države potpisnice.

2. U roku od šest mjeseci, država potpisnica će dostaviti Komitetu pismeno objašnjenje ili izjavu u kojoj će razjasniti pitanje i pravni lijek, ako ih ima, koji mogu biti obezbijeđeni od strane te države potpisnice.

Prijateljsko poravnanje

Član 7

1. Komitet će staviti na raspolaganje svoje usluge zainteresovanim stranama u cilju postizanja prijateljskog poravnanja o stvari na osnovu poštovanja obaveza utvrđenih Paktom.

2. Sporazum o prijateljskom poravnanju zatvara razmatranje podneska na osnovu ovog Protokola.

Ispitivanje podneska

Član 8

1. Komitet će ispitati podneske primljene na osnovu člana 2 ovog Protokola u svijetlu sve dostavljene dokumentacije, pod uslovom da je ova dokumentacija prosljedjena zainteresovanim stranama.

2. Komitet će držati zatvorene sastanke kada bude analizirao podneske u okviru ovog Protokola.

3. Kada razmatra podnesak na osnovu ovog Protokola, Komitet može da konsultuje, po potrebi, relevantnu dokumentaciju koja dolazi od drugih organa Ujedinjenih nacija, specijalizovanih agencija, fondova, programa i mehanizama, i drugih međunarodnih organizacija, uključujući i one iz regionalnih sistema za ljudska prava, kao i sve primjedbe ili komentare od strane relevantne države potpisnice.

4. Prilikom ispitivanja podnesaka u okviru ovog Protokola, Komitet razmatra opravdanost preduzetih mjera od strane države potpisnice u skladu sa dijelom II Pakta. Pri tome, Komitet treba da ima u vidu da država potpisnica može da usvoji niz mogućih smjernica za sprovođenje prava navedenih u Paktu.

Pracjenje stavova Komiteta

Član 9

1. Nakon razmatranja podneska, Komitet će prenijeti svoje stavove o podnescima, zajedno sa svojim preporukama, ako ih ima, zainteresovanim stranama.

2. Država potpisnica će uredno razmotriti stavove Komiteta, zajedno sa njegovim preporukama, ako ih ima, i dostaviće Komitetu, u roku od šest mjeseci, pismeni odgovor, uključujući i informacije o svakoj akciji koja je preduzeta u svijetlu stavova i preporuka Komiteta.

3. Komitet može pozvati državu potpisnicu da dostavi dodatne informacije o bilo kojim mjerama koje je država potpisnica preduzela kao odgovor na njegove stavove ili preporuke, ako ih ima, uključujući one koje Komitet smatra prikladnim, u izvještajima države potpisnice koji se odnose na čl. 16 i 17 Pakta.

Medjdržavni podnesci

Član 10

1. Država potpisnica ovog Protokola može u svakom trenutku izjaviti pod ovim članom da priznaje nadležnost Komiteta da prima i razmatra podneske do efekta gdje država potpisnica tvrdi da neka druga država potpisnica ne ispunjava svoje obaveze prema Paktu.

Podnesci u okviru ovog člana mogu se primati i razmatrati samo ako potiču od države potpisnice koja je dala izjavu o priznavanju nadležnosti Komiteta. Nijedan podnesak neće biti primljen od Komiteta ako se odnosi na državu potpisnicu koja nije dala takvu izjavu.

Podnesci primljeni prema ovom članu biće tretirani u skladu sa sljedećom procedurom:

(a) Ako država potpisnica ovog Protokola smatra da neka druga država potpisnica ne ispunjava svoje obaveze prema Paktu, ona može, pismenim podneskom, dostaviti stvar na uvid toj državi potpisnici. Država potpisnica takođe može obavijestiti Komitet o tome. U roku od tri mjeseca poslije prijema podneska država koja prima će obezbijediti državi koja je poslala pismeno objašnjenje, ili neku drugu izjavu u pisanoj formi u kojoj razjašnjava materiju, koja bi trebalo da obuhvati, u mjeri u kojoj je to moguće i relevantno, pozivanje na domaće procedure i lijekove koji su dostupni za to pitanje;

(b) Ako stvar nije riješena na zadovoljstvo obje države potpisnice u roku od šest mjeseci od prijema od strane države koja prima početni podnesak, država ima pravo da preda predmet Komitetu obavještenjem koje daje Komitetu i drugoj državi;

(c) Komitet će se baviti pitanjem samo kad utvrdi da su iskorišteni svi raspoloživi domaći pravni lijekovi. Ovo ne treba da bude pravilo, gdje se primjena lijekova neopravdano produžava;

(d) Shodno odredbama tačke (c) ovog stava Komitet stavlja na raspolaganje svoje usluge državama potpisnicama u cilju prijateljskog rješenja pitanja na osnovu poštovanja obaveza utvrđenih u Paktu;

(e) Komitet će držati zatvorene sastanke kada bude analizirao podneske u okviru ovog člana;

(f) U svakom pitanju koje je u skladu sa tačkom (b) ovog stava, Komitet može pozvati zainteresovane države potpisnice, iz tačke (b) da mu dostave sve relevantne informacije;

(g) Zainteresovane države članice, iz tačke (b) ovog stava imaju pravo da budu zastupane kada se stvar razmatra pred Komitetom i da iznesu argumente usmeno i / ili pismeno;

(h) Komitet će, uz svu dužnu svrsishodnost poslije datuma prijema obavještenja iz tačke (b) ovog stava, dostaviti izveštaj, kao što slijedi:

(i) Ako je rješenje pod uslovima iz tačke (d) ovog stava postignuto, Komitet će u svom izvještaju dati kratku izjavu o činjenicama i postignutom rješenju;

(ii) Ako rješenje u smislu tačke (d) nije postignuto, Komitet će u svom izvještaju, navesti relevantne činjenice u vezi sa pitanjima između zainteresovanih država potpisnica. Pisani predlozi i zapis usmenog predloga od strane zainteresovanih država potpisnica prilažu se uz izvještaj. Komitet takođe može samo zainteresovanim državama članicama saopštiti sve stavove koje može smatrati relevantnim za pitanje koje postoji između njih. U svakom pitanju, izveštaj se dostavlja zainteresovanim državama članicama.

2. Izjava iz stava 1 ovog člana biće deponovana od strane država potpisnica sa Generalnim sekretarom Ujedinjenih nacija, koji dostavlja kopije ostalim državama potpisnicama. Izjava može biti povučena u bilo kom trenutku putem saopštenja Generalnog sekretara. Takvo povlačenje neće prejudicirati razmatranje bilo kog pitanja koje je predmet već dostavljenog saopštenja na osnovu ovog člana, dalje predstavke od strane bilo koje države potpisnice neće biti primljene pod ovim članom nakon što je obavještenje o povlačenju izjave primljeno od strane Generalnog sekretara, osim ako zainteresovana država potpisnica nije napravila novu izjavu.

Istražni postupak

Član 11

1. Država potpisnica ovog Protokola može u svakom trenutku izjaviti da priznaje nadležnost Komiteta predviđenu ovim članom.

2. Ukoliko Komitet primi pouzdane informacije koje ukazuju na gruba ili sistematska kršenja od strane države potpisnice bilo kog od ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava koja su navedena u Paktu, Komitet će pozvati tu državu potpisnicu da saraduje u ispitivanju informacija i da o tome na kraju podnese primjedbe u vezi sa informacijom.

3. Uzimajući u obzir sve primjedbe koje može podnijeti država potpisnica, kao i bilo koju drugu pouzdanu informaciju na raspolaganju, Komitet može odrediti jednog ili više

svojih članova da sprovedu istragu i da hitno podnesu izvještaj Komitetu. Gdje je to opravdano i uz saglasnost države potpisnice, istraga može uključiti i posjetu njenoj teritoriji.

4. Takva istraga mora se obavljati povjerljivo, a saradnja država potpisnice će se tražiti u svim fazama postupka.

5. Nakon razmatranja nalaza takve istrage, Komitet će prenijeti ove nalaze zainteresovanoj državi potpisnici, zajedno sa komentarima i preporukama.

6. Zainteresovana država potpisnica, u roku od šest mjeseci od prijema nalaza, komentara i preporuka od strane Komiteta, podnosi svoje primjedbe Komitetu.

7. Nakon što se ta procedura završi u vezi sa istragom u skladu sa stavom 2 ovog člana, Komitet može, nakon konsultacija sa državom potpisnicom, da odluči da uključi rezime o rezultatima postupka u svom godišnjem izvještaju predviđenom u članu 15 ovog Protokola.

8. Svaka država potpisnica koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1 ovog člana može u svakom trenutku povući takvu izjavu obavještenjem Generalnom sekretaru.

Nastavak istražnog postupka

Član 12

1. Komitet može da pozove zainteresovanu državu potpisnicu da uključi u svoj izvještaj prema čl. 16 i 17 Pakta detalje o svim mjerama preduzetim kao odgovor na ispitivanje sprovedeno po osnovu člana 11 ovog Protokola.

2. Komitet može, ako bude potrebno, po isteku perioda od šest mjeseci prema članu 11 stav 6 pozvati zainteresovanu državu potpisnicu da je obavijesti o mjerama koje su preduzete kao odgovor na takvu istragu.

Zaštitne mjere

Član 13

Država potpisnica će preduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi se obezbijedilo da pojedinci pod njenom jurisdikcijom ne budu podvrgnuti nikakvom obliku zlostavljanja ili zastrašivanja kao posljedicu komunikacije sa Komitetom na osnovu ovog Protokola.

Međunarodna pomoć i saradnja

Član 14

1. Komitet će prenijeti, ukoliko smatra potrebnim, i uz saglasnost zainteresovane države potpisnice, na specijalizovane agencije, fondove i programe Ujedinjenih nacija i druge nadležne organe, njegove stavove ili preporuke koje se tiču podnesaka i istraga koji ukazuju potrebu za stručnim savjetima ili pomoći, zajedno sa zapažanjima i sugestijama države potpisnice, ukoliko ih ima, prema ovim stavovima i preporukama.

2. Komitet takođe može da skrene pažnju takvih tijela, uz saglasnost zainteresovane države potpisnice, na svako pitanje koje proizilazi iz podnesaka razmatranih u okviru

ovog Protokola koje može pomoći u odlučivanju, svaki u okviru svoje oblasti nadležnosti, o cjelishodnosti međunarodnih mjera koje mogu da doprinesu pomoći državama potpisnicama u postizanju napretka u primjeni prava priznatih Paktom.

3. Fond povjerenja će biti osnovan u skladu sa relevantnim procedurama Generalne skupštine, koji će se voditi u skladu sa finansijskim propisima i pravilima Ujedinjenih nacija, sa ciljem pružanja stručne i tehničke pomoći državama potpisnicama, uz saglasnost zainteresovanih država potpisnica, za poboljšanu implementaciju prava sadržanih u Paktu, doprinoseći izgradnji nacionalnih kapaciteta u oblasti ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava u kontekstu ovog Protokola.

4. Odredbe ovog člana ne utiču na obaveze svake države potpisnice da ispuni svoje obaveze prema Paktu.

Godišnji izveštaj

Član 15

Komiteo će uključiti u svoj godišnji izvještaj kratak pregled njegovih aktivnosti u okviru ovog Protokola .

Širenje informacije

Član 16

Svaka država potpisnica se obavezuje da učini da Pakt i Protokol budu opšte poznati i rasprostranjeni i da olakša pristup informacijama o stavovima i preporukama Komiteta, a posebno o stvarima koje se tiču te države potpisnice, kao i da to uradi u pristupačnim formatima za osobe sa invaliditetom.

Potpis, ratifikacija i pristupanje

Član 17

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje svakoj državi koja je potpisala, ratifikovala ili pristupila Paktu.

2. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji svake države koja je ratifikovala ili pristupila Paktu. Instrumenti ratifikacije biće deponovani kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

3. Ovaj Protokol će biti otvoren za pristupanje svakoj državi koja je ratifikovala ili pristupila Paktu.

4. Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenta o pristupanju kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Stupanje na snagu

Član 18

1. Ovaj Protokol stupa na snagu tri mjeseca nakon datuma depozita kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija desetog instrumenta ratifikacije ili pristupanja.

2. Za svaku državu koja ratifikuje ili pristupi ovom Protokolu, poslije deponovanja desetog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju Protokol će stupiti na snagu tri mjeseca nakon datuma deponovanja njenog instrumenta ratifikacije ili pristupanja.

Amandmani

Član 19

1. Svaka država potpisnica može predložiti amandman na ovaj Protokol i dostaviti ga Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Generalni sekretar će proslijediti sve predložene amandmane državama potpisnicama, sa zahtjevom da bude obaviješten da li su za sastanak država potpisnica u cilju razmatranja i odlučivanja o predlozima. U slučaju da, u roku od četiri mjeseca od datuma takvog obavještenja, najmanje jedna trećina država potpisnica traže takav sastanak, Generalni sekretar će sazvati sastanak pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija. Svaki amandman usvojen većinom od dvije trećine prisutnih država potpisnica biće podniet od strane Generalnog sekretara Generalnoj skupštini na usvajanje i potom svim državama potpisnicama na prihvatanje.

2. Amandman usvojen i odobren u skladu sa stavom 1 ovog člana stupa na snagu tridesetog dana nakon što broj deponovanih instrumenata prihvatanja dostigne dvije trećine od broja država potpisnica na dan usvajanja amandmana. Nakon toga, amandman stupa na snagu za svaku državu članicu tridesetog dana poslije deponovanja svojih instrumenata o prihvatanju. Amandman će biti obavezujući samo za one države potpisnice koje su ga prihvatile.

Otkazivanje

Član 20

1. Svaka država potpisnica može da otkáže ovaj Protokol u bilo kom trenutku pismenim obavještenjem upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Otkaz stupa na snagu šest mjeseci od datuma prijema obavještenja od strane Generalnog sekretara.

2. Otkaz će biti bez prejudiciranja na dalju primjenu odredbi ovog Protokola na bilo koji podnesak podniet prema čl. 2 i 10 ili na bilo koji postupak pokrenut na osnovu člana 11 prije stupanja na snagu otkaza .

Obavještenje Generalnog sekretara

Član 21

Generalni sekretar će obavijestiti sve države iz člana 26 stav 1 Pakta o sljedećim pojedinostima:

- (a) potpisima, ratifikacijama i pristupanjima pod ovaj Protokol ;
- (b) datum stupanja na snagu ovog Protokola i bilo koji amandman na osnovu člana 19;
- (c) svakom otkazu na osnovu člana 20.

Zvanični jezici

Član 22

1. Ovaj Protokol, čiji su arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španski tekstovi podjednako vjerodostojni, biće deponovan u arhivi Ujedinjenih nacija.

2. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija dostaviće ovjerene kopije ovog Protokola svim državama iz člana 26 Pakta.

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori “.

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Opcionog protokola o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima je član 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru, kao i član 82 tačka 17 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Skupština potvrđuje međunarodne ugovore.

II OCJENA STANJA MEĐUNARODNIH ODNOSA I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

U skladu sa principima proklamovanim u Povelji Ujedinjenih nacija, priznato je urođeno dostojanstvo, jedina i neotuđiva prava svih članova ljudske porodice, temelj slobode, pravde i mira u svijetu.

Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima je proglašeno, da se sva ljudska bića rađaju slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima, i da svako ima pravo na sva prava i slobode sadržane u njima, bez razlika bilo koje vrste, kao što su rasa, boja kože, pol, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status. Tako da ova deklaracija i Međunarodni paktovi o ljudskim pravima priznaju da se ideal slobodnog ljudskog bica koje uživa slobodu od straha i bijede, može postići samo ako se stvore uslovi u kojima svako može da uživa građanska, kulturna, ekonomska, politička i socijalna prava, u smislu univerzalnosti, nedjeljivosti, međuzavisnosti i povezanosti svih ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Bivša SFRJ ratifikovala je Međunarodni pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (u daljem tekstu: Pakt) još 1971.godine, koji je stupio na snagu 1976.godine, kada ga je ratifikovao dovoljan broj država.

Svaka država članica, ovog Pakta se obavezuje da preduzme korake, individualno i putem međunarodne pomoći i saradnje, posebno ekonomske i tehničke, u okviru svojih raspoloživih resursa, sa ciljem postepenog postizanja potpune realizacije prava priznatih u Paktu svim odgovarajućim sredstvima, uključujući i usvajanje zakonodavnih mjera.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 13.septembra 2012 godine, usvojila Nacionalni izvještaj u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija, koji sadrži ocjenu i pregled stanja ljudskih prava u Crnoj Gori i ostvareni napredak u odnosu na prvi ciklus izvještaja implementaciju dobijenih preporuka. Jedna od preporuka se odnosi na potvrđivanje multilateralnih sporazuma u oblasti ljudskih prava čiji je depozitar Generalni sekretar Ujedinjenih nacija, konkretno Opcioni protokol uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, koji je potpisan 25. februara 2012.godine u Ženevi. Ovaj Protokol je za sada potpisalo 20 država, a stupiće na snagu kada ga ratifikuje njih 10.

Nakon potvrđivanja, Protokol će omogućiti svim pojedincima u nadležnosti Crne Gore da po prvi put na međunarodnom nivou od Komiteta Ujedinjenih nacija za ekonomska, socijalna i kulturna prava (u daljem tekstu: Komitet), zatraže zaštitu prava iz Pakta kao što su: pravo na rad, pravične uslove rada, na obrazovanje sindikata i članstvo u njima, na socijalno osiguranje, na adekvatne uslove stanovanja i ishrane – vodu i hranu, na zaštitu porodice, zdravstvenu zaštitu u širem smislu i zaštitu autorskih prava, putem individualne ili zajedničke predstavke, pošto iscrpe pravne lijekove u zemlji. Ovaj međunarodni put zaštite biće posebno dragocjen imajući u vidu zaštitu ljudskih prava u svim sferama života i rada.

Samo potpisivanje ovog Opcionog protokola ne nameće nikakve obaveze zemlji, već će puno obavezivanje u odnosu na svaku odredbu proisteći tek nakon sprovođenja postupka potvrđivanja Opcionog protokola odnosno usvajanja zakona u Skupštini Crne Gore.

III OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU MEĐUNARODNIM UGOVOROM

U Uvodnom dijelu Opcionog protokola o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, države potpisnice smatraju da je, u skladu sa principima proklamovanim u Povelji Ujedinjenih nacija i Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, priznato urođeno dostojanstvo, jedina i neotuđiva prava svih članova ljudske porodice, temelj slobode, pravde i mira u svijetu, kao i da se sva ljudska bića rađaju slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima, i da svako ima pravo na prava i slobode sadržane u njima, bez razlika bilo koje vrste, kao što su rasa, boja kože, pol, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status.

Članom 1 Protokola utvrđena je nadležnost Komiteta koji prima i razmatra podneske, kao što je to propisano odredbama ovog Protokola, tako da ni jedan podnesak neće biti primljen od strane Komiteta ako je u pitanju država potpisnica Pakta koja nije članica ovog Protokola.

Podnesci, u smislu člana 2 Protokola, se mogu podnijeti od strane ili u ime pojedinaca ili grupe pojedinaca pod jurisdikcijom države ugovornice, tvrdeći da su žrtve kršenja bilo kog od ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, postavljenih dalje u Paktu od strane te države ugovornice. Kada se podnesak podnosi u ime pojedinaca ili grupe pojedinaca, to će biti sa njihovim pristankom osim ukoliko autor može da opravda djelovanje u njihovo ime bez takve saglasnosti.

Članom 3 Protokola utvrđen je princip prihvatljivosti, tako što:

1. Komitet neće razmatrati podnesak ukoliko ne konstatuje da su svi raspoloživi domaći pravni lijekovi iscrpljeni.

2. Komitet će proglasiti podnesak neprihvatljivim kada:(a) se ne podnese u roku od jedne godine nakon iscrpljivanja domaćih pravnih lijekova, osim u slučajevima u kojima podnosilac može da dokaže da nije bio u mogućnosti da dostavi podnesak u okviru tog roka ; (b) su se činjenice koje su predmet podneska dogodile prije stupanja na snagu ovog Protokola za države potpisnice, osim ako su te činjenice nastavljene poslije tog datuma;(c) je isti slučaj već ispitan od strane Komiteta ili je bio ili se razmatra u drugom

postupku međunarodne istrage ili poravnanja;(d) je nespojiv sa odredbama Pakta;(e) je očigledno neosnovan, nedovoljno potkrijepljen ili isključivo zasnovan na osnovu izvještaja rasprostranjenih u masovnim medijima;(f) je zloupotreba prava na podnošenje podneska ili kada (g) je anonimn ili nije u pismenoj formi.

Članom 4 Protokola utvrđeno je da podnesak ne otkriva jasan nepovoljan položaj. S toga Komitet može, ako je potrebno da odbije da razmotri podnesak gdje se ne otkriva da je podnosilac pretrpio jasan nepovoljan položaj, osim ako Komitet smatra da podnesak predstavlja ozbiljno pitanje od opšteg značaja.

Privremene mjere se utvrđuju članom 5 Protokola, tako što: 1. U bilo kom trenutku nakon prijema podneska i prije nego što je određivanje o meritumu postignuto, Komitet može da dostavi državi ugovornici na hitno razmatranje zahtjev da država potpisnica preduzme takve privremene mjere koje mogu biti neophodne u izuzetnim okolnostima da se izbjegnu moguće nepopravljive štete nanesene žrtvi ili žrtvama navodnih kršenja. 2. Gdje Komitet ostvaruje svoje diskreciono pravo iz stava 1 ovog člana, ovo ne implicira odlučivanje o dopustivosti ili o meritumu podneska.

Članom 6 Protokola utvrđen je način utvrđen prenos podneska, 1. osim ako Komitet smatra neprihvatljivim podnesak bez pozivanja na državu potpisnicu, on će odlučiti o bilo kojem dostavljenom podnesku na osnovu ovog Protokola povjerljivo i u skladu sa interesima države potpisnice. 2.U roku od šest mjeseci, država potpisnica će dostaviti Komitetu pismeno objašnjenje ili izjavu u kojoj će razjasniti pitanje i pravni lijek, ako ih ima, koji mogu biti obezbijeđeni od strane te države potpisnice.

Član 7 reguliše prijateljsko poravnanje, tako što će Komitet staviti na raspolaganje svoje usluge zainteresovanim stranama u cilju postizanja prijateljskog poravnaja o stvari na osnovu poštovanja obaveza utvrđenih Paktom, a Sporazum o prijateljskom poravnanju zatvara razmatranje podneska na osnovu ovog Protokola.

Član 8 reguliše ispitivanje podneska tako da: 1.će Komitet ispitati podneske primljene na osnovu člana 2 ovog Protokola u okviru cjelokupne dostavljene dokumentacije, pod uslovom da je ova dokumentacija prosljedjena zainteresovanim stranama; 2. će Komitet držati zatvorene sastanke kada bude analizirao podneske u okviru ovog Protokola; 3. Kada razmatra podnesak na osnovu ovog Protokola, Komitet može da konsultuje, po potrebi, relevantnu dokumentaciju koja dolazi od drugih organa Ujedinjenih nacija, specijalizovanih agencija, fondova, programa i mehanizama, i drugih međunarodnih organizacija, uključujući i one iz regionalnih sistema za ljudska prava, kao i sve primjedbe ili komentare od strane relevantne države potpisnice; 4. kada pilikom ispitivanja podnesaka u okviru ovog Protokola, Komitet razmatra opravdanost preduzetih mjera od strane države potpisnice u skladu sa dijelom II Pakta, pri tome, Komitet treba da ima u vidu da država potpisnica može da usvoji niz mogućih smjernica za sprovođenje prava navedenih u Paktu.

Članom 9 Potokola uređeno je praćenje stavova Komiteta.

1. Nakon razmatranja podneska, Komitet će prenijeti svoje stavove o podnescima, zajedno sa svojim preporukama, ako ih ima, zainteresovanim stranama.

2. Država potpisnica će uredno razmotriti stavove Komiteta, zajedno sa njegovim preporukama, ako ih ima, i dostaviće Komitetu, u roku od šest mjeseci pismeni odgovor,

uključujući i informacije o svakoj akciji koja je preduzeta u svjetlu stavova i preporuka Komiteta.

3. Komitet može pozvati državu potpisnicu da dostavi dodatne informacije o bilo kojim mjerama koje je država potpisnica preduzela kao odgovor na njegove stavove ili preporuke, ako ih ima, uključujući one koje Komitet smatra prikladnim, u izvještajima države potpisnice koji se odnose na članove 16 i 17 Pakta.

Članom 10 Protokola uređeni su Medjudržavni podnesci. 1. Država potpisnica ovog Protokola može u svakom trenutku, u skladu sa i ovim članom izjaviti da priznaje nadležnost Komiteta da prima i razmatra podneske do efekta gdje država potpisnica tvrdi da neka druga država potpisnica ne ispunjava svoje obaveze prema Paktu. Podnesci u okviru ovog člana mogu se primati i razmatrati samo ako potiču od države potpisnice koja je dala izjavu o priznavanju nadležnosti Komiteta. Nijedan podnesak neće biti primljen od Komiteta ako se odnosi na državu potpisnicu koja nije dala takvu izjavu.

Podnesci primljeni prema ovom članu biće tretirani u skladu sa procedurom, ako država potpisnica ovog Protokola smatra da neka druga država potpisnica ne ispunjava svoje obaveze prema Paktu, ona može, pismenim podneskom, dostaviti stvar na uvid toj državi potpisnici.

Država potpisnica takođe može obavijestiti Komitet o tome. U roku od tri mjeseca poslije prijema podneska država koja prima, će: (a) obezbijediti državi koja je poslala pismeno objašnjenje ili neku drugu izjavu u pisanoj formi u kojoj razjašnjava materiju, koja bi trebalo da obuhvati, u mjeri u kojoj je to moguće i relevantno, pozivanje na domaće procedure i pravne lijekove koji su dostupni za to pitanje; (b) ako stvar nije riješena na zadovoljstvo obje države potpisnice u roku od šest mjeseci od prijema od strane države koja prima početni podnesak, država ima pravo da preda predmet Komitetu obavještenjem koje daje Komitetu i drugoj državi; (c) Komitet će se baviti pitanjem samo kad utvrdi da su iskorišteni svi raspoloživi domaći pravni lijekovi. Ovo ne treba da bude pravilo, gdje se primjena lijekova neopravdano produžava; (d) shodno odredbama tačke (c) ovog stava Komitet stavlja na raspolaganje svoje usluge državama potpisnicama u cilju prijateljskog rješenja pitanja na osnovu poštovanja obaveza utvrđenih u Paktu; (e) Komitet će držati zatvorene sastanke kada bude analizirao podneske u okviru ovog člana; (f) u svakom pitanju koje je u skladu sa tačkom (b) ovog stava, Komitet može pozvati zainteresovane države potpisnice, iz tačke (b) da mu dostave sve relevantne informacije; (g) zainteresovane države članice, iz tačke (b) ovog stava imaju pravo da budu zastupane kada se stvar razmatra pred Komitetom i da iznesu argumente usmeno i / ili pismeno; (h) Komitet će, uz svu dužnu svrsishodnost poslije datuma prijema obavještenja iz tačke (b) ovog stava, dostaviti izveštaj, kao što slijedi: (i) ako je rješenje pod uslovima iz tačke (d) ovog stava postignuto, Komitet će u svom izvještaju dati kratku izjavu o činjenicama i postignutom rješenju; (ii) a ako rješenje u smislu tačke (d) nije postignuto, Komitet će u svom izvještaju, navesti relevantne činjenice u vezi sa pitanjima između zainteresovanih država potpisnica. Pisani predlozi i zapis usmenog predloga od strane zainteresovanih država potpisnica prilažu se uz izvještaj. Komitet takođe može samo zainteresovanim državama članicama saopštiti sve stavove koje može smatrati relevantnim za pitanje koje postoji između njih. Dakle, po

svakom pitanju izveštaj se dostavlja zainteresovanim državama članicama.

2. Izjava iz stava 1 ovog člana biće deponovana od strane država potpisnica sa generalnim sekretarom Ujedinjenih nacija, koji dostavlja kopije ostalim državama potpisnicama. Izjava može biti povučena u bilo kom trenutku putem saopštenja generalnog sekretara. Takvo povlačenje neće prejudicirati razmatranje bilo kog pitanja koje je predmet već dostavljenog saopštenja na osnovu ovog člana, a dalje predstavke od strane bilo koje države potpisnice neće biti primljene pod ovim članom nakon što je obavještenje o povlačenju izjave primljeno od strane Generalnog sekretara, osim ako zainteresovana država potpisnica nije napravila novu izjavu.

Istražni postupak je uređen članom 11 Protokola.

1. Država potpisnica ovog Protokola može u svakom trenutku izjaviti da priznaje nadležnost Komiteta predviđenu ovim članom.

2. Ukoliko Komitet primi pouzdane informacije koje ukazuju na gruba ili sistematska kršenja od strane države potpisnice bilo kog od ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava koja su navedena u Paktu, Komitet će pozvati tu državu potpisnicu da saraduje u ispitivanju informacija i da o tome na kraju podnese primjedbe u vezi sa informacijom.

3. Uzimajući u obzir sve primjedbe koje može podnijeti država potpisnica, kao i bilo koju drugu pouzdanu informaciju na raspolaganju, Komitet može odrediti jednog ili više svojih članova da sprovedu istragu i da hitno podnesu izveštaj Komitetu. Gdje je to opravdano i uz saglasnost države potpisnice, istraga može uključiti i posjetu njenoj teritoriji.

4. Takva istraga mora se obavljati povjerljivo, a saradnja država potpisnice će se tražiti u svim fazama postupka.

5. Nakon razmatranja nalaza takve istrage, Komitet će prenijeti ove nalaze zainteresovanoj državi potpisnici, zajedno sa komentarima i preporukama.

6. Zainteresovana država potpisnica, u roku od šest mjeseci od prijema nalaza, komentara i preporuka od strane Komiteta, podnosi svoje primjedbe Komitetu.

7. Nakon što se ta procedura završi u vezi sa istragom u skladu sa stavom 2 ovog člana, Komitet može, nakon konsultacija sa državom potpisnicom, da odluči da uključi rezime o rezultatima postupka u svom godišnjem izveštaju predviđenom u članu 15 ovog Protokola.

8. Svaka država potpisnica koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1 ovog člana može u svakom trenutku povući takvu izjavu obavještenjem generalnom sekretaru.

Nastavak istražnog postupka uređen je članom 12 Protokola tako što,

1. Komitet može da pozove zainteresovanu državu potpisnicu da uključi u svoj izveštaj prema čl. 16 i 17 Pakta detalje o svim mjerama preduzetim kao odgovor na ispitivanje sprovedeno po osnovu člana 11 ovog Protokola.

2. Komitet može, ako bude potrebno, po isteku perioda od šest mjeseci prema članu 11, stav 6 ovog Protokola pozvati zainteresovanu državu potpisnicu da je obavijesti o mjerama koje su preduzete kao odgovor na takvu istragu.

Zaštitne mjere su uređene članom 13 Protokola, tako da će država potpisnica preduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi se obezbijedilo da pojedinci pod njenom jurisdikcijom ne budu podvrgnuti nikakvom obliku zlostavljanja ili zastrašivanja kao posljedicu komunikacije sa Komitetom na osnovu ovog Protokola.

Međunarodna pomoć i saradnja regulisane su članom 14 Protokola. 1. Komitet će prenijeti, ukoliko smatra potrebnim, i uz saglasnost zainteresovane države potpisnice, na specijalizovane agencije, fondove i programe Ujedinjenih nacija i druge nadležne organe, njegove stavove ili preporuke koje se tiču podnesaka i istraga koji ukazuju potrebu za stručnim savjetima ili pomoći, zajedno sa zapažanjima i sugestijama države potpisnice, ukoliko ih ima, prema ovim stavovima i preporukama.

2. Komitet takođe može da skrene pažnju takvih tijela, uz saglasnost zainteresovane države potpisnice, na svako pitanje koje proizilazi iz podnesaka razmatranih u okviru ovog Protokola koje može pomoći u odlučivanju, svaki u okviru svoje oblasti nadležnosti, o cjelishodnosti međunarodnih mjera koje mogu da doprinesu pomoći državama potpisnicama u postizanju napretka u primjeni prava priznatih Paktom.

3. Fond povjerenja će biti osnovan u skladu sa relevantnim procedurama Generalne skupštine, koji će se voditi u skladu sa finansijskim propisima i pravilima Ujedinjenih nacija, sa ciljem pružanja stručne i tehničke pomoći državama potpisnicama, uz saglasnost zainteresovanih država potpisnica, za poboljšanu implementaciju prava sadržanih u Paktu, doprinoseći izgradnji nacionalnih kapaciteta u oblasti ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava u kontekstu ovog Protokola.

4. Odredbe ovog člana ne utiču na obaveze svake države potpisnice da ispuni svoje obaveze prema Paktu.

Godišnji izveštaj u skladu sa članom 15 Komitet će uključiti u svoj godišnji izvještaj kratak pregled njegovih aktivnosti u okviru ovog Protokola.

Širenje informacije prema član 16 podrazumijeva, da se svaka država potpisnica obavezuje da učini da Pakt i Protokol budu opšte poznati i rasprostranjeni i da olakša pristup informacijama o stavovima i preporukama Komiteta, a posebno o stvarima koje se tiču te države potpisnice, kao i da to uradi u pristupačnim formatima za osobe sa invaliditetom.

Članom 17 Protokola uređeni su potpis, ratifikacija i pristupanje, tako što je ovaj Protokol otvoren za potpisivanje svakoj državi koja je potpisala, ratifikovala ili pristupila Paktu, podliježe ratifikaciji svake države koja je ratifikovala ili pristupila Paktu, kao i to da će instrumenti ratifikacije biti deponovani kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, i biti otvoren za pristupanje svakoj državi koja je ratifikovala ili pristupila Paktu.

Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenta o pristupanju kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Stupanje na snagu je uređeno članom 18 Protokola tako da,

1. Ovaj Protokol stupa na snagu tri mjeseca nakon datuma deponovanja kod Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija desetog instrumenta ratifikacije ili pristupanja.

2. Za svaku državu koja ratifikuje ili pristupi ovom Protokolu, poslije deponovanja desetog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju, Protokol će stupiti na snagu tri mjeseca nakon datuma deponovanja njenog instrumenta ratifikacije ili pristupanja.

Prema članu 19 uređeno je i amandmansko djelovanje na ovaj Protokol tako da,

1. Svaka država potpisnica može predložiti amandman na ovaj Protokol i dostaviti ga Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Generalni sekretar će proslijediti sve predložene amandmane državama potpisnicama, sa zahtjevom da bude obaviješten da li

su za sastanak država potpisnica u cilju razmatranja i odlučivanja o predlozima. U slučaju da, u roku od četiri mjeseca od datuma takvog obavještenja, najmanje jedna trećina država potpisnica traže takav sastanak, Generalni sekretar će sazvati sastanak pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija. Svaki amandman usvojen većinom od dvije trećine prisutnih država potpisnica biće podniet od strane Generalnog sekretara Generalnoj skupštini na usvajanje i potom svim državama potpisnicama na prihvatanje.

2. Amandman usvojen i odobren u skladu sa stavom 1 ovog člana stupa na snagu tridesetog dana nakon što broj deponovanih instrumenata prihvatanja dostigne dvije trećine od broja država potpisnica na dan usvajanja amandmana. Nakon toga, amandman stupa na snagu za svaku državu članicu tridesetog dana poslije deponovanja svojih instrumenata o prihvatanju. Amandman će biti obavezujući samo za one države potpisnice koje su ga prihvatile

Otkazivanje je utvrđeno članom 20 tako da, svaka država potpisnica može da otkáže ovaj Protokol u bilo kom trenutku pismenim obavještenjem upućenim Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Otkaz stupa na snagu šest mjeseci od datuma prijema obavještenja od strane Generalnog sekretara. Otkaz će biti bez prejudiciranja na dalju primjenu odredbi ovog Protokola na bilo koji podnesak podniet prema članovima 2 i 10, ili na bilo koji postupak pokrenut na osnovu člana 11 prije stupanja na snagu otkaza .

Prema član 21 Protokola Generalni sekretar Ujedinjenih nacija će obavijestiti sve države iz člana 26, stav 1, Pakta o sljedećim pojedinostima: (a) potpisima, ratifikacijama i pristupanjima pod ovaj Protokol; (b) datum stupanja na snagu ovog Protokola i bilo koji amandman na osnovu člana 19; (c) svakom otkazu na osnovu člana 20.

Zvanični jezici prema članu 22 Protokola, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom ruskom i španskom jeziku jednako vjerodostojni, se deponuju u arhivi Ujedinjenih nacija, a Generalni sekretar dostavlja ovjerene primjerke ovog Protokola svim državama iz člana 26 Pakta.

IV PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Opcioni protokol ne predviđa posebne troškove za zemlje članice. Finansijska sredstva potrebna za sprovođenje ovog zakona su opredijeljena kroz već usvojena strateška dokumenta, kao i propise kojima su obuhvaćene oblasti iz Opcionog protokola.

V POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Ne postoji potreba usaglašavanja unutrašnjih propisa sa međunarodnim ugovorom.

VI RAZLOZI HITNOSTI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Ne postoje razlozi za donošenje zakona po skraćenom postupku.